

Світлана ГАЛАЗДРА,
orcid.org/0000-0002-2294-7276
старший викладач кафедри іноземних мов
Університету імені Альфреда Нобеля
(Дніпро, Україна) galazdra.s@duan.edu.ua

ПРОСОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

На початковому етапі навчання французької мови пріоритетним є оволодіння його фонетичним та фонематичним рівнем, оскільки правильна артикуляція звуків та просодична мова в сукупності з повноцінним фонематичним сприйняттям іноземної мови забезпечують реалізацію однієї з основних функцій мови – комунікативної.

Увага до просодичних властивостей мови спонукає науковців розвивати епілінгвістичні знання щодо значення та тлумачення інтонації, наголосу і ритму у мовленні. Дослідники показують, що просодія, і зокрема ритм і акцент речення, постають як явища особливо важливі.

В статті визначається, що просодичну структуру висловлювання французькою мовою не завжди можна правильно визначити виключно з урахуванням єдиної мовної інформації (і зокрема синтаксичної). Певні явища, такі як ритмічне чергування та складовий баланс між складовими, грають також важливу роль у тому, як мовець розділяє висловлювання на просодичні одиниці, які у різних вчених можуть мати різні назви: ритмічні структури, акцентно-ритмічні структури, такт, фонетичні слова, ритмічні групи, одиниці інтонації, але за визначенням це «... одне чи кілька слів, об'єднаних спільним словесним наголосом» (Берковець, 2017).

Доведено, що у французькій мові фонетичне слово посідає особливе місце серед одиниць членування мовленнєвого потоку.

Зауважується, що в роботах вітчизняних і закордонних лінгвістів завжди приділялась велика увага проблемі звукових модифікацій, визначався вплив інтра- і екстралінгвістичних факторів на зміни звукових одиниць в процесі комунікації (Норець, 2007).

Стаття розглядає деякі компоненти просодії і приділяє особливу увагу на різницю понять просодія та інтонація, які часто сприймають як синонімічні терміни. В статті зауважується, що в сучасному науковому просторі поняття просодії звужується і розглядаються тільки ті її компоненти, які цікаві саме до конкретної теми.

Стаття розглядає також роль ритму в французькій мові, особливості та закономірності ритмічних груп: їх ритміку, наголос, мелодику як ритмічної групи так і цілого речення.

Ключові слова: просодія, просодійні особливості, інтонація, ритм, ритмічні групи, фразовий наголос.

Svitlana HALAZDRA,
orcid.org/0000-0002-2294-7276
Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages
Alfred Nobel University
(Dnipro, Ukraine) galazdra@ukr.net

PROSODIC FEATURES OF THE MODERN FRENCH LANGUAGE

At the initial stage of learning the French language, it is a priority to master its phonetic and phonemic level, since the correct articulation of sounds and prosodic speech in combination with a full-fledged phonetic perception of a foreign language ensure the implementation of one of the main functions of language – communicative.

Attention to the prosodic properties of language prompts scientists to develop epilinguistic knowledge about the meaning and interpretation of intonation, stress and rhythm in speech. Researchers show that prosody, and in particular sentence rhythm and accent, appear as particularly important phenomena.

The article determines that the prosodic structure of an utterance in French cannot always be correctly determined solely by taking into account a single linguistic information (and, in particular, syntactic information). Certain phenomena, such as rhythmic alternation and syllabic balance between syllables, also play an important role in how a speaker divides utterances into prosodic units, which may have different names for different scholars: rhythmic structures, accent-rhythmic structures, tact, phonetic words, rhythmic groups, units of intonation, but by definition it is «... one or more words united by a common verbal stress» [//]Vira Berkovets. It is proved that in the French language, the phonetic word occupies a special place among the units of speech flow.

It is noted that in the works of domestic and foreign linguists, great attention was always paid to the problem of sound modifications, the influence of intra- and extra-linguistic factors on changes in sound units in the process of communication was also determined (Norets, 2007).

The article examines some components of prosody and pays special attention to the difference between the concepts of prosody and intonation, which are often taken as synonymous terms. The article notes that in the modern scientific space, the concept of prosody is narrowed and only those components of it that are interesting for a specific topic are considered.

The article also examines the role of rhythm in the French language, the peculiarities and regularities of rhythmic groups: their rhythmicity, stress, melody, both of a rhythmic group and of a whole sentence.

Key words: *prosody, prosodic features, intonation, rhythm, rhythmic groups, phrasal stress.*

Постановка проблеми. Кожна мова має свої фонетичні, фонематичні та просодійні особливості зв'язки слів в мовленнєвому потоці та засобів вираження синтаксичних відношень. Так, при вивченні французької мови виникають певні труднощі через її аналітичність тому, можна впевнено сказати, що питання вивчення специфіки французької мови, зокрема її фонетичного аспекту, не зникає з центра уваги дослідників.

Треба зазначити, що в останні кілька десятиліть відбулося повернення до фонетика/фонологія в методиці викладання французької мови. Але, за словами Sophie Herment, це все одно відбувається обережно («...mais cela reste encore timide») (Herment, 2018).

Авжеж, опанування основами французької мови тісно пов'язане з освоєнням її фонетико-фонематичного рівня, адже правильні артикуляція звуків і просодичне оформлення мовлення дуже важливе для формування фонетичних навичок як складової комунікативної компетентності і залишається актуальним на сучасному етапі розвитку методологічних підходів до вивчення французької мови. (Бігун, Воронько, Фенюк, 2022).

Таким чином, виявлення просодійних особливостей, а також проведення аналізу їх функціонування в комунікативному процесі, надає практичну допомогу для всіх, хто вивчає французьку мову.

Аналіз досліджень. З кінця 1970-х років фонологами Liberman et Prince (1977), Selkirk (1978, 1984), Nespor et Vogel (1986) entre autres). Verluysen (1982), Dell (1984), Mertens (1990) було проведено багато досліджень з метою розробки систем, які можуть пояснити ритмічні явища і просодичну організацію специфічну для французької мови (Albert François di Cristo, 1993)

Вивчення специфіки французької розмовної мови, зокрема її фонетичного аспекту, знайшло широке висвітлення у наукових дослідженнях Е. Андрієвської, Ш. Баллі, П. Делатра, Н. Космацької, М. Леона, І. Полюк, Є. Реферовської, О. Соломарської, О. Станіслав, В. Берковець та інші.

Наприкінці ХХ століття та на початку ХХІ багато французьких вчених, таких як: Kenworthy (1987), Fraser (2001), Darcy (2012), Sophie Herment, E. Délais та інші займаються просодичними особливостями французької мови особливо дослідженням інтонації, її кваліфікацією тощо.

За словами Elisabeth Délais така зацікавленість пояснюється тим, що просодія виконує кілька мовних функцій:

- розмежування синтаксико-семантичних одиниць;
- організація повідомлення: висловлювання та змістовий характер;
- інформація (фокус, тематизація, рематизація тощо);
- граматична модальність висловлювань (оповідальні речення, питальний і наказовий) (Délais, 1993).

Тому вивчення просодії та її особливостей має здійснюватися з урахуванням як лінгвістичних, біологічних так і психокогнітивних даних для визначення їх закономірностей.

Метою представленої роботи є визначення значення просодії, просодичних особливостей французької сучасної мови на основі аналізу її складових (інтонація, ритм, ритмічні групи, фразовий наголос) та визначення їх закономірностей тощо; довести необхідність зв'язку між дослідженнями експериментальної фонології та дидактикою французької інтонації.

Виклад основного матеріалу. Поле дослідження просодії є широким і неоднорідним. Література за цим питанням характеризується великою різноманітністю різних підходів щодо того, що можна вважати елементами просодії, їх визначення та встановлення того, що для них є спільним.

Просодія виникла досить давно – в граматиці античного періоду людства. У перекладі з давньогрецької «просодика» – це «наголос». Вона вивчає мовні склади з точки зору наголосу та їх протяжність. Сьогодні просодика, в тій чи іншій формі, входить до складу різних розділів мовознавства. Приміром, одне з визначень просодії свідчить, що це система фонетичних засобів, які описують склади. Таке визначення ріднить просодію і фонетику. Іншими розділами, що включають у себе ті чи інші елементи просодії, є: віршування, фонетика, ритміка, артикуляція, спів і т. д.

За словниковими даними просодія (або просодологія) – це розділ лінгвістики, присвячений опису (фонетичний аспект) і формальному представленню (фонологічний аспект) елементів усного висловлювання, таких як акценти, тони, інтонація, конкретний прояв яких, у виробництві

мови, пов'язаний із варіаціями основної частоти, тривалості та інтенсивності (фізичні просодичні параметри), ці варіації сприймаються слухачем як зміни висоти (або мелодії), тривалості та гучності (суб'єктивні просодичні параметри).

За дослідженнями Т.М. Норец, просодія включає такі компоненти як частота основного тону, інтенсивність і довжина звуку (Норец, 2007).

Michel Wauthion стверджує, що просодія – це елемент структурування дискурсу, який описується як надсегментний, щоб вказати, що мова йдеться про ступень сприйняття, яка виходить за рамки організації граматичної або лексичної конструкції (Bourhis, 2008).

Коли йдеться про надсегментну сферу, мається на увазі просодія – термін, який не слід плутати з інтонацією. Тому необхідно зробити кілька термінологічних уточнень. Зокрема, значення, яке ми надаємо термінам «просодія» та «інтонація».

За визначенням Wells у літературі ці два терміни можуть означати одні й ті самі поняття але найчастіше їх розрізняють і розуміють просодію в широкому сенсі, а інтонацію – у вузькому сенсі. За Martin, просодія – це розділ фонетики, що вивчає інтонацію, наголос, ритм і тривалість реалізації фонем (Bourhis, 2008).

Просодія традиційно поділяється на три основні розділи:

- *Акцентуація та ритмічна організація*. Під акцентуацією розуміють як постановку наголосу на рівні слова (наголос у слові), так і на рівні речення (наголос у реченні). Існують різні ступені виразності, які сприяють утворенню угруповань, що, в свою чергу, складають ритм.

- *Часовий вимір просодії*. Тривалість мовних одиниць, пауз і темп (швидкість або темп мовлення) є частиною цього компонента.

- *Інтонація*, тобто надсегментні, постлексичні або нелексичні особливості, які включають такі явища, як загальна форма мелодичних контурів ритмічних груп (одиниць інтонації, групових меж за Hirst & Di Cristo) (Délais, 1993).

Таким чином, інтонація є частиною просодії, як і ритмічні явища, згадані вище як такі, що належать до вищих пріоритетів, зокрема наголос у слові та реченні.

Треба підкреслити, що інтонація речення має важливе значення як для мовця, так і для слухача. Жила вважає, що фонологічний опис інтонації повинен здійснюватися у два етапи, кожен з яких пов'язаний з конкретними когнітивними властивостями: 1) фразування, тобто сегментація на групи наголосів, групування одного або декілька

складів, останній з яких наголошений; 2) прогресивне групування акцентних груп для формування більших груп під час читання або мовлення, щоб скласти просодичну структуру (Жила, 2020).

Не можна не погодитися з Л.С. Вінічук щодо інтонації, яка відіграє надзвичайно важливу роль в оформленні мовленнєвого потоку тієї чи іншої мови і особливо французької, яка є більш емоційною та експресивною у порівнянні з іншими мовами. У цьому зв'язку дослідження інтонаційних процесів у французькому реченні не втрачає своєї актуальності і в наші дні (Вінічук, 2012).

Треба зазначити, що існує більш широкий список складових просодії:

Інтонація: даний розділ включає в себе темп, паузи, тембр, тон і мелодіку. Темп мовлення – це швидкість, з якою вимовляються елементи мови (звуки, склади, слова). Тембр – це звукова характеристика, індивідуальна для кожного інструмента – стосовно до людини, це забарвлення голосу, риси, що роблять його пізнаваним серед інших. Тон – це висота звуку. Мелодика – почергова зміна висоти голосу, а також мовні акценти у вигляді логічного і словесного наголосів.

Мелодика: вона складається з зміни підвищення і пониження тону мови. Як правило, перепади тони пов'язані зі змістом висловлювань. Доведено, що будь-які порушення мелодики мови серйозно позначаються на її сприйнятті і зрозумілості. Існує кілька видів мелодики: оповідна; запитальна; восклицательна.

Темп мови: ще однією важливою складовою інтонаційної виразності мовлення є швидкість вимови елементів мови. Вона залежить від багатьох факторів: віку мовця, його емоційності, змісту і змісту виголошеної промови, навіть різних захворювань. Темп також може бути персональної рисою мовця.

Паузи: це незвуковий засіб мови. Паузам відведено особливе місце в інтонації. Вони полегшують розуміння мови за рахунок поділу мови на такти, що в свою чергу дає час слухачеві на осмислення реплік співрозмовника.

Ритм: визначення ритму – це повторення в одиницю часу помітних і однакової розмірності одиниць чого-небудь. У даному випадку такими одиницями є мовні такти.

Логічний наголос: наголос – це спосіб виділити важливу частину мови серед інших. Воно допомагає краще передати зміст. Логічний наголос відрізняється від словесного великим акцентом за рахунок більш сильного перепаду тони і сили голосу. Воно також є засобом виразності мови.

Аналізуючи дані складові просодії та їх характеристики, можемо стверджувати, що ці явища є результатом біологічних і психокогнітивних факторів.

В своїх наукових працях французькі вчені П. Делятр, П. Леон, М. Леон, М. Граммон інші розглядають інтонацію у нерозривному зв'язку з наголосом, ритмом, паузами та тривалістю ритмічних груп. Групування є також просодичним явищем, яке стосується як ритмічної організації, так і інтонації.

В. Ковальчук підкреслює, що в процесі мовлення різні форми інтонації знаходять своє втілення у послідовності звуків, а окремі сегментні одиниці – фонеми – реалізуються в супроводі надсегментних одиниць (наголос, фразова інтонація та ін.). Науковець зауважує, що у реальному мовленнєвому потоці, сприймаючи на слух вимову

'Дівчина – один наголос

'Гарна 'дівчина – два наголоси

'Дуже 'гарна 'дівчина – три наголоса

тієї чи іншої мови, ми помічаємо, що всі три її рівні (за Б. Дюфо) – артикуляція окремих звуків, мелодика й ритм – злиті в одне ціле й спрямовані на слухача з однією метою – якнайкраще зрозуміти мовця, аби відбувався бажаний обмін змістом, і розмова між співрозмовниками чи спілкування з аудиторією мали місце (Ковальчук, 2011).

Розглядаючи просодичні особливості французької мови, її ритмічний наголос, можемо порівняти однакові слова та словосполучення українською та французькою мовами й простежити, що, за словами Л.С. Вінічук «... навіть при однаковому розподілі за змістом, вони мають відмінний ритмічний малюнок, оскільки в українській мові кожне повнозначне слово у фразі зберігає свій самостійний статус, тобто має словесний наголос, тоді як у французькій мові ритмічний наголос за своєю природою є фразовим, динамічним» (Вінічук, 2012).

(une 'fille – один наголос)

(une belle 'fille – один наголос)

(une très belle 'fille – один наголос)

Так склад ритмічної групи завжди визначається певним граматичним мінімумом (означальні слова зі словами означуваними утворюють одну ритмічну групу, а також словосполучення, які висловлюють одне поняття, чи службові слова в поєднанні з повнозначним словом, якого вони стосуються).

І. Полюк аргументовано стверджує, що першим і важливим кроком вивчення французької мови є розпізнавання «фонетичного слова» (ритмічної групи, акцентної групи, інтонаційної одиниці) (Полюк, 2021: 148).

Відомо, що французька мова, мова без лексичних наголосів, має акцентну систему, що характеризується наявністю так званого кінцевого наголосу (також званого груповим або реченнєвим), основною функцією якого є розчленування мовного матеріалу висловлювання (демаркаційна функція) з метою створення акцентних груп, які також називають ритмічними (Di Cristo, 2016).

Французькі вчені Di Cristo, Lauret нагадують, що наголос бере участь у побудові просодичного оформлення французької мови: мовленнєвий потік структурується або розбивається на просодичні групи, які можуть відрізнятися за розміром, виконуючи різні функції в просодичній ієрархії мови. Для цього Lauret (2007) додає, що для розподілу наголосів необхідна семантико-синтаксична інформація (Albert François Di Cristo, 1993).

Загалом, просодія – це сукупність усних особливостей словесного вираження мовця, що пере-

дає музикальність його голосу та висловлювань і робить емоції та наміри більш зрозумілими для його співрозмовників. Гучність голосу, тембр або «забарвлення» та голосовий потік визначають різні компоненти просодії: інтонацію та тон, акцентуацію та наголос, відзначені модуляціями та просодичними згинами, а також ритм (швидкість мови, що характеризується тихою паузою і темп).

Кожен індивід має власну просодію, яку слухач реконструює по-своєму з набору слухових розумових уявлень, що є основою мовних і соціальних суджень у мовленні.

Висновки. Таким чином, в статті розглянуто значення просодії, просодичних особливостей французької сучасної мови на основі аналізу її складових (інтонація, ритм, ритмічні групи, фразовий наголос).

З'ясовано, що просодія – це одна з навичок усного мовлення, яку кожен повинен розвивати, щоб краще спілкуватися мовою. Вона несе в собі кілька мовних значень і виконує дискурсивні функції. Просодичні елементи, тобто інтонація, наголос і ритм, відображаються в реалізації мелодійних підйомів і спадів голосу, реалізації наголошених складів, наявності пауз або подовження голосних (Billières, 2008; Chun, 2002; Munro & Derwin, 1995),

О.В. Станіслав підкреслює, що, як відомо, просодія слугує важливим засобом перетворення речення на висловлення. У процесі комунікації просодичні засоби виконують комунікативну (визначають типи речень), мовну (членують мов-

ленневий потік на сегменти), змістову (ділять висловлення на значущі відрізки залежно від комунікативної ситуації), модальну (виражають суб'єктивне ставлення мовця до змісту висловлення) та інші функції (Станіслав, 2018).

Проаналізовано необхідність комплексного підходу до вивчення французьких звуків, акцентуації, групування слів, ритму та інтонації; необхідність інтегрувати теоретичні знання в педагогічні аспекти викладання французької мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берковець В. Функційне поле фонетичного слова в сучасній українській мові. *Українське мовознавство*. 2017. № 1. С. 103–111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Um_2017_1_1. (дата звернення: 12.03.2023).
2. Бігун О., Воронько Г., Фенюк Л. Фонетичні навички сучасної французької мови як складова комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти. *Філологічні трактати*. 2022. № 2, т. 14. С. 7–15. URL: <https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2022.14> (дата звернення: 12.03.2023).
3. Вінчук Л. Соціолінгвістичний аспект інтонаційних засобів у французькій мові. НПУ ім. МП Драгоманова. 2012. С. 70–71. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4297/Vinichuk.pdf?sequence=1> (дата звернення: 12.03.2023).
4. Жила Г. С. Фонетика, література та викладання французької мови. *Логос*. 2020. № 10. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.10.05.html> (дата звернення: 12.03.2023).
5. Ковальчук В. Ритм як просодичний базис мови (на прикладі французької мови). *Наукові записки*. 2011. № 96. С. 250–253. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/83100005.pdf> (дата звернення: 12.03.2023).
6. Норець Т. Вплив просодії на варіативність звукових одиниць у французькій мові. *Культура народів Причорномор'я*. 2007. № 122. С. 65–67. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/35427/19-Norets.pdf?sequence=1> (дата звернення: 12.03.2023).
7. Полюк І. С. Фонетична корекція – інтегрований процес вивчення мови. Сучасні тенденції фонетичних досліджень : зб. матеріалів V круглого столу. Київ, 2021. С. 147–148.
8. Станіслав О.В., Просодичні особливості та графічний аспект використання сепаратизованих структур у синтаксисі сучасної французької мови. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. № 34, том 2. С. 41–45.
9. Delais E. Structure rythmique et prosodique du français : pour une approche psycho-cognitive. *Séries: Psycholinguistique de la parole*. 1993. № 29. P. 45–71 URL: https://www.persee.fr/doc/linx_0246-8743_1993_num_29_2_1272 (Last accessed: 24.03.23).
10. Herment S. Apprentissage et enseignement de la prosodie : l'importance de la visualisation. *Revue française de linguistique appliquée*. 2018. № 1, vol. XXIII. P. 73–88. URL: <https://www.cairn.info/revue-francaise-de-linguistique-appliquee-2018-1-page-73.htm> (Last accessed: 24.03.23).
11. Bourhis V. Rôle de la prosodie dans la construction de l'espace interdiscursif. *Congrès Mondial de Linguistique Française*. 2008. URL: <https://www.linguistiquefrancaise.org/articles/cmlf/abs/2008/01/cmlf08228/cmlf08228.html> (Last accessed: 24.03.23).
12. Albert François, Di Cristo. Rythme syllabique, rythme mélodique et représentation hiérarchique de la prosodie du français. *Travaux de l'Institut de Phonétique d'Aix*. 1993. URL: https://www.researchgate.net/publication/288192520_Rythme_syllabique_rythme_melodique_et_representation_hierarchique_de_la_prosodie_du_francais (Last accessed: 24.03.23).

REFERENCES

1. Berkovets V. (2017) Funktsiine pole fonetychnoho slova v suchasni ukrainskii movi. [The functional field of the phonetic word in the modern Ukrainian language] *Ukrainske movoznavstvo – Ukrainian linguistics*. № 1. S. 103–111. [in Ukrainian]
2. Bihun Olha, Voronko Halyna, Feniuk Lesia. (2022) Fonetychni navychky suchasnoi frantsuzkoi movy yak skladova komunikativnoi kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity. [Phonetic skills of the modern French language as a component of the communicative competence of students of higher education]. «Filolohichni traktaty». – Philological treatises. № 2, t. 14. S. 7–15. [in Ukrainian].
3. Vinichuk L. (2012) Sotsiolinhvistychnyi aspekt intonatsiinykh zasobiv u frantsuzskii movi. [Sociolinguistic aspect of intonation devices in the French language.] *NPU im. MP Drahomanova*. – NPU named after MP Dragomanov. S. 70–71. [in Ukrainian].
4. Zhyla H. S. (2020) Fonetyka, literatura ta vykladannia frantsuzkoi movy. [Phonetics, literature and teaching French]. *Lohos*. – Logos. №10. [in Ukrainian].
5. Kovalchuk V. (2011) Rytym yak prosodychnyi bazys movy (na prykladi frantsuzkoi movy). [Rhythm as a prosodic basis of language (on the example of the French language)]. *Naukovi zapysky*. – Proceedings. № 96. S. 250–253. [in Ukrainian]
6. Norets T.M. (2007) Vplyv prosodii na variatyvnist zvukovykh odynyts u frantsuzkii movi. [The influence of prosody on the variability of sound units in the French language]. *Kultura narodov Prychornomor'ia*. – Culture of the peoples of the Black Sea region. 2007. № 122. S. 65–67. [in Ukrainian]
7. Poliuk I. S. (2021) Fonetychna korektsiia – intehrovanyi protses vyvchennia movy. [Phonetic correction is an integrated process of language learning.] *Zb. materialiv V kruhloho stolu «Suchasni tendentsii fonetychnykh doslidzhen»* – Collection of materials of the V round table “Modern trends in phonetic researc”. Kyiv. 2021. 147–148 [in Ukrainian].

8. Stanislav O.V. (2018) Prosodychni osoblyvosti ta hrafichni aspekt vykorystannia separatyrovanykh struktur u syntaksysi suchasnoi frantsuzkoi movy. [Prosodic features and the graphic aspect of the use of separated structures in the syntax of the modern French language]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. – Scientific Bulletin of Kherson State University. № 34, tom 2. 41–45. [in Ukrainian]
9. Delais É. (1993) Structure rythmique et prosodique du français : pour une approche psycho-cognitive [Rhythmic and prosodic structure of French: for a psycho-cognitive approach]. *Psycholinguistique de la parole*. № 29. 45–71. [in French].
10. Herment Sophie (2018) Apprentissage et enseignement de la prosodie : l'importance de la visualisation. [Learning and teaching prosody: the importance of visualization]. *Revue française de linguistique appliquée*. №1, vol. XXIII. 73-88. URL: <https://www.cairn.info/revue-francaise-de-linguistique-appliquee-2018-1-page-73.htm> [in French].
11. Bourhis V. (2008) Rôle de la prosodie dans la construction de l'espace interdiscursif. [Role of prosody in the construction of the interdiscursive space]. *Congrès Mondial de Linguistique Française*. Paris. <https://www.linguistiquefrancaise.org/articles/cmlf/abs/2008/01/cmlf08228/cmlf08228.html> [in French].
12. Albert François Di Cristo (1993) Rythme syllabique, rythme mélodique et représentation hiérarchique de la prosodie du français. [Syllabic rhythm, melodic rhythm and hierarchical representation of French prosody]. *Travaux de l'Institut de Phonétique d'Aix*. URL: https://www.researchgate.net/publication/288192520_Rythme_syllabique_rythme_melodique_et_representation_hierarchique_de_la_prosodie_du_francais [in French].